

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΚΗΣ

**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΚΑΙ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ & ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

**ΡΕΘΥΜΝΟ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2020**

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Όνοματεπώνυμο: Δημήτρης Πολυχρονάκης
Ημερομηνία & έτος γέννησης: 11 Αυγούστου 1967
Τόπος γέννησης: Ηράκλειο Κρήτης

Διεύθυνση Εργασίας:

Τμήμα Φιλολογίας
 Τομέας Βυζαντινών & Νεοελληνικών Σπουδών
 Πανεπιστήμιο Κρήτης
 74100, ΡΕΘΥΜΝΟ.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: polychronakis@uoc.gr

Τηλέφωνο εργασίας: +30-2831077271

Επιστημονικά Ενδιαφέροντα: Λογοτεχνία 18^{ου}-20^{ου} αι., Λογοτεχνικά Ρεύματα: Διαφωτισμός, Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Συμβολισμός, Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία των Ιδεών.

Α΄. ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- 1985-1986** Πτυχίο Παιδαγωγικής, Ζαρίφειος Παιδαγωγική Ακαδημία, Αλεξανδρούπολη.
- 1988-1993** Πτυχίο Φιλολογίας με ειδίκευση στη νεοελληνική φιλολογία, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- 1994-1995** Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στη Νεοελληνική Φιλολογία με θέμα «Η πρόσληψη του Κ.Γ. Καρυωτάκη» και επόπτη τον Σ.Ν. Φιλιππίδη στον Α΄ κύκλο μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- 1996-2000** Διδακτορική διατριβή με θέμα «Το κριτικό έργο του Ιάκωβου Πολυλά» και επόπτη τον Αλέξη Πολίτη στο Β΄ κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- 1992** Βραβείο Αγραφιώτη για το καλύτερο προπτυχιακό σεμινάριο του Τμήματος Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης. Τίτλος σεμιναρίου, «Το επιστολικό μυθιστόρημα του Αλκιβιάδη Γιαννόπουλου, *Σαλαμάντρα*».

1999 Βραβείο Μενέλαου Παρλαμά για το καλύτερο μεταπτυχιακό σεμινάριο του Τμήματος Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης. Τίτλος σεμιναρίου, «Ο δεκατριούλλαβος στίχος του Ιάκωβου Πολυλά».

Β΄. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

1997. Επιμορφωτής καθηγητής ΠΕ02-MSc Φιλολογίας, κύκλος σεμιναρίων σε καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα, «Σύγχρονες θεωρίες της λογοτεχνίας» (Ηράκλειο, Ρέθυμνο, Χανιά).

2001-2004. Διδάσκων ΠΔ 407/1980 στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τομέας Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας.

2005-2009. Λέκτορας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τομέας Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας.

2010-2013. Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τομέας Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας.

2014-2016. Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τομέας Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας.

2016- Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τομέας Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας.

Γ΄. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Προπτυχιακές Παραδόσεις

1. Διονύσιος Σολωμός
2. Η σκιά του Σολωμού στην επτανησιακή ποίηση του 19^{ου} αιώνα.
3. Ποίηση και ποιητική του συμβολισμού στην Ελλάδα του μεσοπολέμου.
4. Θεωρία και πρακτικές του ιστορικού μυθιστορήματος στον 19^ο αιώνα.
5. Ο Ανδρέας Κάλβος και η ποιητική παράδοση του ευρωπαϊκού νεοκλασικισμού.
6. Το χαμένο κέντρο του ελληνικού λυρισμού: Παλαμάς, Καβάφης, Σικελιανός, Καρυωτάκης Σεφέρης.
7. Κ.Π. Καβάφης.
8. Ο ηθογραφικός ρεαλισμός στο έργο των Γ. Βιζυηνού, Α. Παπαδιαμάντη και Α. Καρκαβίτσα.
9. Ανδρέας Εμπειρικός
10. Διονύσιος Σολωμός

11. Παράδοση και Νεοτερικότητα στη Γενιά του 30.
12. Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία Α΄.
13. Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία Β΄.
14. Εμμανουήλ Ροΐδης, *Η Πάπισσα Ιωάννα*.
15. Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός και το Γλωσσικό Ζήτημα
16. Η ηρωική ποίηση στην εποχή της Επανάστασης.
17. Η αφηγηματική τέχνη του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη.
18. Πιερότοι ποιητές
19. Ο ποιητικός πεσιμισμός από τον Δ. Παπαρρηγόπουλο στον Κ.Γ. Καρυωτάκη
20. Επτανησιακή ποίηση.
21. Ρήγας Βελεστινλής.
22. Δημοτικό τραγούδι.
23. Η παρουσία του Charles Baudelaire στα ελληνικά γράμματα.
24. Διονύσιος Σολωμός.
25. Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία.
26. Ελληνικός Διαφωτισμός.
27. Γεώργιος Βιζυηνός.
28. Η ποίηση του Ανδρέα Κάλβου.
29. Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία.
30. Δημοτικό Τραγούδι.
31. Αδαμάντιος Κοραΐς
32. Η κωμωδία της Κρητικής Αναγέννησης.
33. Διονύσιος Σολωμός
34. Συγκριτική Φιλολογία
35. Εμμανουήλ Ροΐδης
36. Συγκριτική Φιλολογία
37. Δημήτριος Βικέλας

Προπτυχιακά σεμινάρια

1. Το ελληνικό γλωσσικό ζήτημα και η θέση της επτανησιακής κριτικής μέσα σε αυτό.
2. Η διαμόρφωση της ιδεαλιστικής κριτικής από τον Ιάκωβο Πολυλά μέχρι τον Γιάννη Αποστολάκη.
3. Σύγχρονα σολωμικά προβλήματα.
4. Ο ρόλος του αναγνώστη στις σύγχρονες λογοτεχνικές θεωρίες.
5. Η ποιητική του στίχου: θεωρία και εφαρμογές.
6. Λογοτεχνία και γλωσσικό ζήτημα.
7. Νεοελληνικός Συμβολισμός.
8. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης.
9. Το νεοελληνικό σονέτο.
10. Νεοελληνικό Διήγημα.
11. Νεοελληνικός Συμβολισμός.
12. Η Γενιά του 30.

13. Νεοελληνική Κωμωδία και Σάτιρα.
14. Λογοτεχνία και Παρακμή.
15. Όψεις της ελληνικής πεζογραφίας στον 19^ο αιώνα.
16. Η κριτική της λογοτεχνίας στον 19^ο αιώνα.
17. Τα διηγήματα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη.
18. Κείμενα του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
19. Βυζαντινή και Νεοελληνική Σάτιρα
20. Η ποιητική του πεσιμισμού στην ελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.
21. Το γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα
22. Νεοελληνικός Συμβολισμός

Μεταπτυχιακά σεμινάρια

1. Η ποιητική θεωρία του νεοελληνικού συμβολισμού.
2. Λογοτεχνία και Ειρωνεία.
3. Σύγχρονες προσεγγίσεις της ποιητικής.
4. Ειρωνεία, διαλογικότητα και διακειμενικότητα στη λογοτεχνία.
5. Η αισθητική του γέλιου.
6. Ερμηνευτική.
7. Μετά τον ρομαντισμό: Συμβολισμός, Ρεαλισμός, Μοντερνισμός, Υπερρεαλισμός.
8. Ελληνικός Ρομαντισμός.
9. Η λογοτεχνία του γέλιου.
10. Το κίνημα του νεορομαντισμού στην Ελλάδα.
11. Έθνος και Λαός στην ελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα.
12. Η διαμάχη ρομαντισμού και ρεαλισμού στην Ευρώπη και στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα.

Διδασκαλίες ως επισκέπτης καθηγητής

1. **2004.** Δύο διδασκαλίες με θέμα «Επτανησιακός ιδεαλισμός» σε μεταπτυχιακό σεμινάριο του κ. Μίλτου Πεχλιβάνου, Τμήμα Φιλολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
2. **2008.** Πλήρες μεταπτυχιακό σεμινάριο με θέμα «Νεοελληνικός Συμβολισμός» στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μονάχου (Ludwig-Maximilian Universität).
3. **2009.** Δύο διδασκαλίες στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών: **α)** διδασκαλία με θέμα τη «ρομαντική ειρωνεία» σε μεταπτυχιακό μάθημα της κ. Κατερίνας Κωστίου, και **β)** διδασκαλία με θέμα τη μεταφραστική θεωρία του Ιάκωβου Πολυλά σε μεταπτυχιακό μάθημα της κ. Στέση Αθήνη.

Κύριες εποπτείες σε μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες

1. Αραμπατζόγλου Στυλιανή, «Καρυωτάκης και Αναγνωστάκης: όταν η σάτιρα γίνεται το καταφύγιο που φθονούμε» (2007).
2. Δερμιτζάκης Νικόλαος, «Ένα λυρικό trivium σε μια μεταμοντέρνα εποχή: Καψάλης – Λάγιος – Κοροπούλης» (2008).
3. Χαριτάκη Αικατερίνη, «Οψεις της θρησκευτικής βιοθεωρίας του Γ. Σεφέρη στο ημερολογιακό έργο του» (2008).
4. Μιχαήλ Μαριάννα, «Ναρκισσιστικές γραφές της σύγχρονης μεταμυθοπλασίας» (2009).
5. Βαμβακίδου Ηρώ, «Ναπολέον Λαπαθιώτης: ένας μετριοπαθής αισθητιστής» (2010)
6. Ξυνός Μιχαήλ, «Η πρόσληψη του ιταλικού φουτουρισμού στη νεοελληνική λογοτεχνία» (2010).
7. Σαράφη Ρόζα, «Το έργο του Γιάννη Μαρή» (2010).
8. Παντερή Μαρίνα, «Η έννοια της εικόνας στην ποίηση του Ανδρέα Εμπειρικού» (2010).
9. Βουγιουκλή Ειρήνη, «Η *Ερημη Γη* του Ηλία Λάγιου και η δικαιοσύνη της ιστορίας» (2013).
10. Παπουτσάκη Μαρία, «Το επαναστατικό προμηθεϊκό Grotesque» (2013).
11. Αλεξάκη Αθηνά, «Προεπαναστατική σάτιρα: το παράδειγμα των *Νεκρικών Διαλόγων* του Πολυζώη Κοντού» (2014).
12. Μαλακασιώτη Ζωή, «Υπαρξισμός και Παράλογο: Τάκης Κουφόπουλος, Παύλος Παπασιώπης: Η περίπτωση του Φαίδρου Μπαρλά» (2016).
13. Τσουράκη Ελίνα, «Η μεταφορά της *Φόνισσας* του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη στη μεγάλη οθόνη» (2016).
14. Μπλέτσα Κωνσταντίνα, «Το αισθητικό σύστημα του Γεωργίου Καλοσγούρου» (2016).
15. Μπραουδάκη Χαρά, «Ο *Πεθαμένος και η Ανάσταση* του Ν.Γ. Πεντζίκη μέσα από τον *Ιγκιτουρ* του Στ. Μαλλαρμέ» (2016).
16. Φουρναράκης Γιώργος, «Το σατιρικό έργο του Διονύσιου Σολωμού» (2017).
17. Καμπανός Μανόλης, «Σπουδή θαλάσσης: το ταξίδι στο ποιητικό έργο του Νίκου Καββαδία» (2017).
18. Ρομίνα Πρίφτη, «Η παρουσία της τρέλας στο έργο του Παύλου Νιρβάνα» (2018).

Διδακτορικές Διατριβές

Κύριος επόπτης

1. Αθηνά Ψαροπούλου, «Η επιφάνεια στον ποιητικό υπερρεαλιστικό λόγο του Ανδρέα Εμπειρικού» (2014-2020). Βαθμός: Άριστα. Υπόλοιπα μέλη τριμελούς επιτροπής: Τάκης Καγιαλής και Γιάννης Δημητρακάκης.

2. Νίκος Μανωλόπουλος, «Μεταλλάξεις και συνέχειες του ελληνικού ρομαντισμού στην πεζογραφία των δεκαετιών 1840-1860» (2018-). Υπόλοιπα μέλη τριμελούς επιτροπής: Γιάννης Παπαθεοδώρου και Γιάννης Ξούριας.

Μέλος τριμελούς επιτροπής

1. Αντώνης Ηλιάδης, «Το Σταντ-απ κόμεντι στην Ελλάδα» (2017-) με κύριο επόπτη τον Εμμ. Σειραγάκη.
2. Μαργαρίτα Τσάμη, «Λογοτεχνικές αναθεωρήσεις: Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, *Ο Πύργος του Ακροπόταμου*» (2018-), με κύρια επόπτρια την Αγγ. Καστρινάκη.

Δ΄. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ-ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Βιβλία

1. *Ο κριτικός ιδεαλισμός του Ιάκωβου Πολυλά. Ερμηνευτική προσέγγιση του αισθητικού και του γλωσσικού του συστήματος*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2002, 405 σελ.
2. *Όψεις της ρομαντικής ειρωνείας: Schiller – Schlegel – Hoffmann – Baudelaire*, Ινδικτος, Αθήνα 2007, 81 σελ.
3. *Πιερότοι ποιητές στην εποχή της παρακμής. Το γέλιο ως επιθανάτιος ρόγχος*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2015, 495 σελ.

Μεταφράσεις

1. Hermann Broch, *Ο Hofmannstahl και η εποχή του*, εισαγωγή – μετάφραση – σημειώσεις, Δημ. Πολυχρονάκης, Πατάκης, Αθήνα 2003, 356 σελ.

Επιμέλειες συλλογικών τόμων

1. Καστρινάκη Αγ. – Πολίτης Αλ. – Πολυχρονάκης Δημ. (επιμ.), *Πολυφωνία: τιμητικό αφιέρωμα στον Σ.Ν. Φιλιππίδη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2009, 290 σελ.
2. Κακλαμάνης Στ. – Καλοκαιρινός Αλ. – Πολυχρονάκης Δημ. (επιμ.), *Λόγος και χρόνος στην ελληνική γραμματεία. Πρακτικά συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2015, 842 σελ.

Άρθρα

1. «Ο Διονύσης Καψάλης σονετογράφος», *Πόρφυρας*, τ. 60, Κέρκυρα, Ιανουάριος – Μάρτιος 1992, 134-145.

2. «Ο ερασιτεχνισμός του Ιάκωβου Πολυλά. Περί της εκλογής του δεκατρισύλλαβου στη μετάφραση του *Αμλέτου*», *Πόρφυρας*, τ. 84-85, Κέρκυρα, Ιανουάριος – Μάρτιος 1998, 313-337.
3. «Κρίση και κριτική στην πρόσληψη και υποδοχή του Κ.Γ. Καρυωτάκη», *Σημειώσεις*, τ. 51, Μάιος 1999, 7-45.
4. «Ο Διονύσιος Σολωμός ως ο Σίλλερ του έθνους», *Πόρφυρας*, τ. 95-96, Κέρκυρα, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2000, 154-172.
5. «Η μεταφραστική ηθική του Ιάκωβου Πολυλά», εισαγωγή στο *Αμλέτος. Τραγωδία Σαικσπέιρου. Εμμετρος μετάφρασις Ιάκωβου Πολυλά*, Ιδεόγραμμα, Αθήνα 2000, 11-61.
6. «Η άμετρη φύση της καρυωτακικής τέχνης», *Πόρφυρας*, τ. 108, Κέρκυρα, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2003, 159-176.
7. «Η διαλεκτική ιστορίας και καθημερινότητας στον *Λουκή Λάρα* του Δημητρίου Βικέλα», *Νέα Εστία*, τ. 155 [τχ. 1764], Φεβρουάριος 2004, 235-263.
8. «Η Μεταφυσική ως Φυσική. Το ιδεαλιστικό περιεχόμενο της επτανησιακής κριτικής», *Πρακτικά Ζ' Πανιωνίου Συνεδρίου τ. Α'*, Αθήνα 2004, 325-339.
9. «Τα *Ιστορικά Σκηνογραφήματα* του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου», στον τόμο *Μνήμη Αλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004, 229-241.
10. «Το απόλυτο γέλιο της καρυωτακικής σάτιρας», *Αμάθεια*, 142-143, 2005, 73-82.
11. «Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονύσιου Σολωμού: τίποτα άλλο πάρεξ ελευθερία και γλώσσα», *Κονδυλοφόρος*, 5, 2006, 39-65.
12. «Ο αγωνιστικός φιλελευθερισμός του Διονύσιου Σολωμού», *Τα Νέα*, 30-31/12/2006, 8-9.
13. «Ο ρομαντικός καλλιτέχνης στο μεταίχμιο λαϊκότητας και λογιосύνης», *Αριάδνη*, 13, 2007, 101-114.
14. «Η λογοτεχνία της Επτανήσου», στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.greek-language.gr>, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο «Πύλη για την ελληνική γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση» (2007).
15. «Μελαγχολία και εγκεφαλισμός των ποιητών της παρακμής», *Διαβάζω*, 484, 2008, 106-110.
16. «Φρήντριχ Σλέγκελ & Μιχαήλ Μπαχτίν. Ο σωματικός κόσμος των μυθιστορημάτων», στο Α. Κασρινάκη – Α. Πολίτης – Δ. Πολυχρονάκης (επιμ), *Πολυφωνία: τιμητικό αφιέρωμα στον Σ.Ν. Φιλιππίδη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2009, 279-290.
17. «Με αφορμή δύο ανέκδοτες επιστολές του Ιάκωβου Πολυλά και του Αργύρη Εφταλιώτη στον Walter Leaf για το γλωσσικό ζήτημα», *Κονδυλοφόρος*, 8, 2009, 81-110.
18. «Μελαγχολία και πένθος της ανάγνωσης στο *Εν τω μηνί Αθύρ* του Κ.Π. Καβάφη», *Νέα Εστία*, 1831, 2010, 427-463.

19. «Το σύμβολο της Σφίγγας, σύμβολο συμβόλου», στο Ουρ. Καϊάφα (επιμ.), *Μυστικισμός και Τέχνη*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 2010, 67-80.
20. «Απηχήσεις του γερμανικού ιδεαλισμού στην αισθητική σκέψη του Γουσταύου Φλωμπέρ», *Νέα Εστία*, 1839, 2010, 821-851.
21. «Ο δαίμων της μουσικής στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και στον Νικόλαο Επισκοπόπουλο: Ut musica roesis», *Κονδυλοφόρος*, 10, 2011, 5-34.
22. «Η αποκάλυψη της πραγματικότητας στα διηγήματα του Γεωργίου Βιζυηνού», στο Ν. Μαυρέλος (επιμ.), *Το εύρος του έργου του Γεωργίου Βιζυηνού: παλαιότερες αναγνώσεις και προσεγγίσεις*, Σοκόλης, Αθήνα 2012, 85-97.
23. «Το μεγάλο όνειρο του Ιουλιανού: η συνάντηση του επτανησιακού ιδεαλισμού με τον πρώιμο ελληνικό νιτσεϊσμό», στο Α. Καστρινάκη – Αλ. Πολίτης – Δημ. Τζιόβας (επιμ.), *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης – Μουσείο Μπενάκη, Ηράκλειο 2012, 29-42.
24. «Το γέλιο στον *Επικήδειο* του Ι. Κονδυλάκη», *Παλίμψηστον*, 29, 2012, 33-48.
25. «Η ιδιοτελής παρηγοριά της ποίησης: ο Μανόλης Αναγνωστάκης κριτικός του Κ.Π. Καβάφη», *Κονδυλοφόρος*, 12, 2013, 193-204.
26. «Ο αντεστραμμένος κόσμος της Φραγκογιαννούς στη *Φόνισσα* του Παπαδιαμάντη», στο Γ. Κουμεντάκης (επιμ.), *Η Φόνισσα*, Εθνική Λυρική Σκηνή, Αθήνα 2014, 89-97.
27. «Πινδαρικές αξίες και βιβλικά ιδεώδη στην αγωνιστική ποίηση της Επανάστασης», στο Στ. Κακλαμάνης – Αλ. Καλοκαιρινός – Δ. Πολυχρονάκης (επιμ.), *Λόγος και χρόνος στην ελληνική γραμματεία. Πρακτικά συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2015, 355-372.
28. «Όψεις του *Ερωτόκριτου* στο έργο του Διονύσιου Σολωμού», στο Στ. Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής και πρόσληψης του Ερωτόκριτου*, Κέντρο Ερευνών και Μελετών Κρητικού Πολιτισμού, Σητεία 2015, 325-362.
29. «Η ώρα των ποιητών: το *Φθινόπωρο* του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου και η φθινοπωρινή αισθητική του συμβολισμού», στο Κ. Χατζόπουλος, *Φθινόπωρο*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2016, 275-463.
30. «Μεταξύ ζωής και ονείρου: η σημασία των παρεκβάσεων στην αφηγηματική τέχνη του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη», στο *Ζητήματα νεοελληνικής φιλολογίας. Πρακτικά 14^{ου} Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου. Μνήμη Ξ.Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη 2016, 325-333.
31. «Τριαντάφυλλα 'ναι θεϊκά στην κόλαση πεσμένα: όψεις του παράδεισου και της κόλασης στο έργο του Διονύσιου Σολωμού», στο Στ. Ζουμπουλάκης (επιμ.), *Η Κόλαση και ο Παράδεισος στο έργο του Διονύσιου Σολωμού*, Λόγος/Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα 2020, 39-62.
32. «Τα 16 χειρόγραφα τετράδια του Χριστόφορου Φιλητά στη Βιβλιοθήκη της Βουλής», *Παλίμψηστον*, 37, 2020 (σε συνεργασία με τους Αλ. Κατσιγιάννη – Κ. Χρυσόγελο – Στ. Κουρμπανά).
33. «Το κωμικό alter ego του κυρίου του: επιβιώσεις του κωμικού υπηρέτη στη νουβέλα *Ο Πίθηκος Ξουθ* του Ι. Πιτζιπίου», στο Π. Μήνη – Κ. Γεωργιάδη – Ι.

Πιπινιά – Αν. Σταυρακοπούλου (επιμ.), *Υπηρέτριες και υπηρέτες: Ιστορικά υποκείμενα και καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις στον ελληνόφωνο χώρο (19ος-21ος αιώνες)*, Παπαζήσης, Αθήνα 2020, 165-181.

Ε΄. ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. «Ο ερασιτεχνισμός του Ιάκωβου Πολυλά. Περί της εκλογής του δεκατριούλλαβου στη μετάφραση του *Αμλέτου*». Διάλεξη στο επιστημονικό συνέδριο, *Ιάκωβος Πολυλάς: 100 χρόνια από τον θάνατό του*, Κέρκυρα, 22-24/ 11/ 1996.
2. «Ο Διονύσιος Σολωμός ως ο Σίλλερ του έθνους». Διάλεξη στο επιστημονικό συνέδριο, *Διονύσιος Σολωμός και ευρωπαϊκή παιδεία*, Κέρκυρα, 13-15/ 11/ 1998.
3. «Η Μεταφυσική ως Φυσική: το ιδεαλιστικό περιεχόμενο της επτανησιακής κριτικής». Διάλεξη στο Ζ΄ Πανιώνιο Συνέδριο, Λευκάδα, 26-30 / 5/ 2002.
4. «Τα *Ιστορικά Σκηνογραφήματα* του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου». Διάλεξη στο επιστημονικό συνέδριο, *Μνήμη Αλκη Αγγέλου*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 3-6 / 10 / 2002.
5. «Η διαλεκτική ιστορίας και καθημερινότητας στο *Λουκή Λάρα* του Δ. Βικέλα». Διάλεξη στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών συναντήσεων του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 9 / 12 / 2003.
6. «Το απόλυτο γέλιο της καρυωτακικής σάτιρας». Διάλεξη στο Συμπόσιο, *Σάτιρα και χιούμορ στην ελληνική λογοτεχνία*, Άγιος Νικόλαος Κρήτης, 23-26 / 9/ 2004.
7. «Ο συναισθηματικός ποιητής ως πρόδρομη φιγούρα του ρομαντικού είρωνα». Διάλεξη στο *Schiller Colloquium*, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 13 / 12 / 2005.
8. «Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονύσιου Σολωμού». Διάλεξη στην Ημερίδα της Ένωσης Φιλολόγων Ηρακλείου με θέμα *Ο Διονύσιος Σολωμός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, Ηράκλειο Κρήτης, 16 / 3 / 2006.
9. «Ο ρομαντικός καλλιτέχνης στο μεταίχμιο λαϊκότητας και λογιωσύνης». Διάλεξη στην Επιστημονική Ημερίδα *Η λαϊκή λογοτεχνία από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας*, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 21 / 11 / 2007.
10. «Το σύμβολο της Σφίγγας, σύμβολο συμβόλου». Διάλεξη στο επιστημονικό συμπόσιο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού με θέμα *Μυστικισμός και Τέχνη*, Αθήνα, 7-8 / 12 / 2007.
11. «Φρήντριχ Σλέγκελ & Μιχαήλ Μπαχτίν». Διάλεξη στην επιστημονική διημερίδα προς τιμήν του ομότιμου καθηγητή Σ.Ν. Φιλιππίδη, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 22-23 / 2 / 2008.
12. «Η αποκάλυψη της πραγματικότητας στα διηγήματα του Γεωργίου Βιζυηνού». Διάλεξη στην επιστημονική διημερίδα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης με θέμα, *Το εύρος του έργου του Γεωργίου Βιζυηνού*, Κομοτηνή, 30-31 / 5 / 2009.

13. «Θεωρίες του γέλιου». Διάλεξη στο πλαίσιο των Διατομεακών Αναγνώσεων του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα, *Το γέλιο*, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 14 / 10 / 2009.
14. «Ο Charles Baudelaire και η θεωρία του περί απόλυτου κωμικού». Διάλεξη σε συνάντηση της Εταιρείας Παιδείας και Πολιτισμού Εν Κύκλω, Αθήνα, 19/3/2010.
15. «Ο δαίμων της μουσικής: Αλ. Παπαδιαμάντης και Ν. Επισκοπόπουλος». Διάλεξη στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών συναντήσεων του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 3 / 5 / 2011.
16. «Το μεγάλο όνειρο του Ιουλιανού: η συνάντηση του επτανησιακού ιδεαλισμού με τον πρώιμο ελληνικό νιτσεϊσμό». Διάλεξη στο επιστημονικό συνέδριο στη μνήμη του Αλ. Αργυρίου με θέμα, *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα*, Ρέθυμνο, 20-22 / 6 / 2011.
17. «Πινδαρικές αξίες και βιβλικά ιδεώδη στην αγωνιστική ποίηση της Επανάστασης». Διάλεξη στο επιστημονικό συνέδριο προς τιμήν του ομότιμου καθηγητή Αλέξη Πολίτη με τίτλο, *Λόγος και χρόνος στη νεοελληνική γραμματεία (18^{ος} -19^{ος} αιώνας)*, Ρέθυμνο, 12-14 / 4 / 2013.
18. «Ο Μανόλης Αναγνωστάκης αναγνώστης του Κ.Π. Καβάφη». Διάλεξη σε ημερίδα διοργανωμένη από τον Όμιλο Φίλων Μ. Αναγνωστάκη με τίτλο, *Κ.Π. Καβάφης – Μ. Αναγνωστάκης: μια συνάντηση*, Ρέθυμνο, 3 / 9 / 2013 και Αθήνα, 20 / 9 / 2013.
19. «Το δοκίμιο του Καβάφη *Philosophical Scrutiny* και οι στοχασμοί του περί τέχνης». Διάλεξη σε επιστημονική ημερίδα με τίτλο, *Κ.Π. Καβάφης: ποίηση και ποιητική*, Ρέθυμνο, 4 / 11 / 2013.
20. «Η τέχνη του γέλιου στη διηγηματογραφία του Εμμανουήλ Ροΐδη». Διάλεξη στην ημερίδα της Ενωσης Φιλολόγων Ηρακλείου με θέμα, *Αφιέρωμα στο έργο του Εμμ. Ροΐδη*, Ηράκλειο, 18 / 11 / 2013.
21. «Ο θεωρητικός λόγος του Καβάφη για την ποίηση». Διάλεξη στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, Ηράκλειο, 30 / 11 / 2013.
22. «Ο Φρήντριχ Σλέγκελ και η έννοια της ρομαντικής ειρωνείας». Διάλεξη στο Σεμινάριο Διδασκόντων του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 17 / 3 / 2014.
23. «Μεταξύ ζωής και ονείρου: η σημασία των παρεκβάσεων στην αφηγηματική τέχνη του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη». Διάλεξη στην ΙΔ΄ Διεθνή Επιστημονική Συνάντηση του Τομέα ΜΝΕΣ στη μνήμη του Ξ.Α. Κοκόλη με τίτλο, *Ζητήματα νεοελληνικής φιλολογίας*, Θεσσαλονίκη, 27-30 / 3 / 2014.
24. «Ο αντεστραμμένος κόσμος της Φραγκογιαννούς στη *Φόνισσα* του Παπαδιαμάντη». Διάλεξη στο Συμπόσιο για τη *Φόνισσα* του Παπαδιαμάντη, διοργανωμένο από την Εθνική Λυρική Σκηνή, Σκιάθος, 6 / 7 / 2014.
25. «Πάνω στην πέτρα την αρχαία: Σχόλια στο *En tw μηνί Αθύρ* του Κ.Π. Καβάφη». Διάλεξη στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών συναντήσεων του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα, *Υλική αρχαιότητα και Νεοελληνική Λογοτεχνία*, Ιωάννινα, 3 / 11 / 2014.

26. «Όψεις του *Ερωτόκριτου* στο έργο του Διονύσιου Σολωμού». Διάλεξη στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα, *Η λαϊκή ποίηση και η λογοτεχνία στην Ανατολική Κρήτη*, Σητεία Κρήτης, 31/7 – 1/8/2015.
27. «Διονύσιος Σολωμός, ένας πολιτικός ποιητής». Διάλεξη στο πλαίσιο συναντήσεων για τους νεοέλληνες ποιητές, διοργανωμένη από τη Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, Ηράκλειο, 23 / 11 /2015.
28. «Περί γέλιου». Διάλεξη στο πλαίσιο του μαθήματος «Κινηματογραφική Κωμωδία» της κ. Π. Μήνη, Πανεπιστημιούπολη Ρέθυμνου, 13 / 04 / 2016.
29. «Το αίτημα του ρεαλισμού στην ελληνική λογοσύνη του 19^{ου} αιώνα. Η περίπτωση του Σπυριδωνος Ζαμπελίου». Διάλεξη στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Colloquium του τομέα ΜΝΕΣ του Α.Π.Θ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 10/ 05 / 2016.
30. «Η αισθητική της βίας και του τρόμου στο πρώιμο έργο του Διονύσιου Σολωμού». Διάλεξη στο πλαίσιο ημερίδας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα *Αναγνώσεις στη λογοτεχνία και τις ταινίες τρόμου*, Ρέθυμνο, 18/11/2017.
31. «Ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος και το αίτημα του ρεαλισμού στα νεοελληνικά γράμματα». Διάλεξη στο πλαίσιο του 5^{ου} κύκλου συναντήσεων του Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, Αθήνα, 11/01/2018.
32. «Κ.Π. Καβάφης: η ποιητική του μισοειδωμένου». Διάλεξη στο πλαίσιο του τέταρτου κύκλου «Ανοιχτών Μαθημάτων του Αρχείου Καβάφη», διοργανωμένου από την Ωνάσειο Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 16/2/2018.
33. «Τριαντάφυλλα 'ναι θεϊκά στην κόλαση πεσμένα: όψεις του παράδεισου και της κόλασης στο ποιητικό έργο του Διονύσιου Σολωμού». Διάλεξη στην εκδήλωση «Η Κόλαση και ο Παράδεισος στο έργο του Διονυσίου Σολωμού», διοργανωμένη από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα, 25/5/2018.
34. «Βολταίρος και Ρουσσώ: δυο διαφορετικές θεωρήσεις του γέλιου στον Διαφωτισμό». Διάλεξη στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Ρέθυμνο, 4/12/2019.
35. «Ο Χριστόφορος Φιλητάς στα χνάρια του Αδαμάντιου Κοραή: με αφορμή δύο παρομοιώσεις από την *Ιλιάδα* και τον *Ερωτόκριτο*». Διάλεξη στο συνέδριο *Λογοσύνη και συγκρότηση της ιστορίας της νεοελληνικής γραμματείας: 18^{ος} – 19^{ος} αιώνες*, Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αθήνα, 13/12/2019.

ΣΤ΄. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Διοικητικό έργο:

- Ακαδημαϊκός Σύμβουλος Σπουδών (2007-2010, 2019-).
- Τακτικό μέλος στην επιτροπή διενέργειας και αξιολόγησης διαγωνισμών για την προμήθεια επίπλων στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (2011-2013).

- Τακτικό μέλος στην επιτροπή αναγνώρισης μαθημάτων του Τμήματος Φιλολογίας (2012-).
- Μέλος στην Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2013-).
- Τακτικό μέλος στη Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΣΕΜΣ) του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2015-).
- Διευθυντής του Τομέα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2016-2017).
- Τακτικό μέλος στην Επιτροπή Ελέγχου Φοιτητικής Σίτισης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (2018-2019)
- Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τομέα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2018-)
- Τακτικό μέλος της Επιτροπής Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2020-)
- Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2020-)

Λοιπές φιλολογικές δραστηριότητες

- **2002-2006.** Κριτής στους ποιητικούς διαγωνισμούς του Αγίου Νικολάου, Κρήτη.
- **2009-2010.** Κριτής στα λογοτεχνικά βραβεία του περιοδικού *Διαβάζω*.
- **2009, 2013, 2016.** Κριτής στα μεταπτυχιακά βραβεία «Μενέλαος Παρλαμάς».
- **2014-2015, 2017.** Κριτής στα μεταπτυχιακά βραβεία Stanley Moss.
- **2014 –.** Μέλος στη συντακτική επιτροπή του φιλολογικού περιοδικού *Παλίμψηστον*.
- **2016** Κριτής στην επιστημονική επιτροπή του ΙΒ΄ Κρητολογικού Συνεδρίου.
- **2016** Κριτής στον ποιητικό διαγωνισμό του Πανεπιστημίου Κρήτης για την επέτειο του Αρκαδίου.
- **2019** Κριτής στα λογοτεχνικά βραβεία «Δημήτριος Βικέλας» από την Βικέλειο Μορφωτική Εταιρεία, Ηράκλειο Κρήτης

Διοργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων

- **2008.** Μέλος στην οργανωτική και επιστημονική επιτροπή της Διημερίδας προς τιμήν του Ομότιμου Καθηγητή Σ.Ν. Φιλιππίδη, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- **2011.** Μέλος στην οργανωτική επιτροπή του Επιστημονικού Συνεδρίου στη μνήμη του Αλέξανδρου Αργυρίου, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

- **2013.** Μέλος στην οργανωτική και επιστημονική επιτροπή του Επιστημονικού Συνεδρίου προς τιμήν του Ομότιμου Καθηγητή Αλέξη Πολίτη, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- **2009-2015.** Μέλος στην οργανωτική επιτροπή των Διατομεακών Αναγνώσεων του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης: 1^{ος} θεματικός κύκλος «Το Γέλιο» (2009-2010), 2^{ος} θεματικός κύκλος «Το Φανταστικό» (2010-2011), 3^{ος} θεματικός κύκλος «Το Ταξίδι» (2011-2012), 4^{ος} θεματικός κύκλος «Το Έγκλημα» (2012-2013), 5^{ος} θεματικός κύκλος «Η Μεταμόρφωση» (2014-2015).
- **2019.** Μέλος στην οργανωτική και επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και της Βιβλιοθήκης της Βουλής, *Λογισύνη και συγκρότηση της ιστορίας της νεοελληνικής γραμματείας: 18^{ος} – 19^{ος} αιώνας.*

Ζ΄. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.

2006-2007. Συμμετοχή στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο «Πύλη για την ελληνική γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση».

2010-2012. Επιστημονικός υπεύθυνος στο ερευνητικό πρόγραμμα, «Αρχείο Αλέξανδρου Αργυρίου: Καταλογογράφηση – Ψηφιοποίηση – Φιλολογική Επεξεργασία» (ΕΛΚΕ Πανεπιστημίου Κρήτης).

2019-2020. Επιστημονικός υπεύθυνος στο ερευνητικό πρόγραμμα, «Στο γραφείο ενός κοσμοπολίτη λόγιου του 19^{ου} αιώνα: η έκδοση των χειρογράφων τετραδίων του Χριστόφορου Φιλητά και η πρώτη φάση της ιστοριογράφησης της νεοελληνικής γραμματείας/παιδείας». (Συγχρηματοδοτούμενα Έργα, ΕΣΠΑ 2014-2020).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

1. «Ο Διονύσης Καψάλης σονετογράφος», *Πόρφυρας*, τ. 60, Κέρκυρα, Ιανουάριος – Μάρτιος 1992, 134-145.

Το συγκεκριμένο κείμενο παρέχει μια μορφολογική κυρίως ανάλυση των σονέτων του Διονύση Καψάλη, συνδέοντας την εν λόγω ποιητική πρακτική του –την επιστροφή σε έμμετρες μορφές του παρελθόντος- με τα θεωρητικά του ενδιαφέροντα και αναζητήσεις όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά του δοκίμια.

2. «Ο ερασιτεχνισμός του Ιάκωβου Πολυλά. Περί της εκλογής του δεκατρισύλλαβου στη μετάφραση του *Αμλέτου*», *Πόρφυρας*, τ. 84-85, Κέρκυρα, Ιανουάριος – Μάρτιος 1998, 313-337.

Το συγκεκριμένο κείμενο –ανακοίνωση σε επιστημονικό συνέδριο που διεξήχθη το 1996 στην Κέρκυρα για τα 100 χρόνια από τον θάνατο του Ιάκωβου Πολυλά- αναλύει την θεωρία του Πολυλά και του μαθητή του, Γεωργίου Καλοσγούρου, για την επιλογή του δεκατρισύλλαβου στίχου στην έμμετρη μετάφραση του σαιξπηρικού *Αμλετ* το 1889. Καταδεικνύεται η συστηματική προβολή του εν λόγω στίχου ως κορυφαίας έκφρασης της επτανησιακής «μεσότητας» που τέμνει –ενώνει και χωρίζει- τον ευρωπαϊκό πολιτισμό με τον κυρίως ελλαδικό χώρο. Το όλο εγχείρημα αποτιμάται σε συνάρτηση με αντίστοιχες μορφικές και θεωρητικές αναζητήσεις στον ευρωπαϊκό χώρο (κυρίως τον γερμανικό).

3. «Κρίση και κριτική στην πρόσληψη και υποδοχή του Κ.Γ. Καρυωτάκη», *Σημειώσεις*, τ. 51, Μάιος 1999, 7-45.

Στο συγκεκριμένο κείμενο καταδεικνύεται πώς η κρίσιμη έννοια της αυτοαναφορικότητας, συστηματικά επεξεργασμένη για πρώτη φορά από τον Βύρωνα Λεοντάρη το 1973, εγκαινίασε μια νέα εποχή στην πρόσληψη και την υποδοχή του Κ.Γ. Καρυωτάκη, καθώς συνέβαλε τα μέγιστα στην αποτίναξη της δυσμενούς κριτικής παράδοσης που είχαν δημιουργήσει για τον ποιητή οι επιφυλάξεις και οι αμφιβολίες της λεγόμενης «γενιάς του '30».

4. «Ο Διονύσιος Σολωμός ως ο Σίλλερ του έθνους», *Πόρφυρας*, τ. 95-96, Κέρκυρα, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2000, 154-172.

Η εργασία καταδεικνύει πώς η αναγόρευση του Διονύσιου Σολωμού σε «Δάντη του έθνους» από κριτικούς όπως ο Ν. Τομπάσεο, ο Ιούλιος Τυπάλδος και ο Π. Ματαράγκας εξέπεσε με την έκδοση των *Ευρισκομένων* του 1859 και πως η δημοσιοποίηση της αποσπασματικότητάς του έδωσε τη θέση σε μια νέα συγκριτική αναλογία που τον ήθελε «Σίλλερ του έθνους», σύμφωνα με την γνώμη κριτικών όπως ο Ι. Ζαμπέλιος, ο Ι. Πολυλάς, ο Σ. Ζαμπέλιος και ο Γ. Καλοσγούρος. Αναδεικνύεται επίσης η διαφορετική κριτική αξιοποίησης αυτής της νέας αναλογίας, καθώς, αν για τον Ι. Ζαμπέλιο και πολύ περισσότερο για τον Πολυλά, ο «σίλλερισμός» του Σολωμού ήταν δείγμα μιας υψηλής καλλιτεχνικής ενόρασης που προσέδιδε ένα είδος ανώτερης ολοκλήρωσης στον ανολοκλήρωτο χαρακτήρα του έργου του, για τον Σ. Ζαμπέλιο ήταν δείγμα μιας επονείδιστης πολιτικά ιδεοληψίας που οδήγησε τον Σολωμό στον ποιητικό μαρασμό και το έθνος σε επικίνδυνες ατραπούς. Τέλος αναλύεται η πιο μετριοπαθής στάση του Καλοσγούρου που έβλεπε τη σολωμική αποσπασματικότητα ως μέσον για την πραγματοποίηση ενός ανώτερου συνθετικά έργου, το οποίο κατά τη γνώμη του επιτελούσε ο δάσκαλός του, Ιάκωβος Πολυλάς.

5. «Η μεταφραστική ηθική του Ιάκωβου Πολυλά», εισαγωγή στο *Αμλέτος. Τραγωδία Σαικσπείρου. Εμμετρος μετάφρασις Ιάκωβου Πολυλά*, Ιδεόγραμμα, Αθήνα 2000, 11-61.

Το συγκεκριμένο δοκίμιο αποτιμά το συνολικό κριτικό και μεταφραστικό εγχείρημα του Πολυλά σε ό,τι αφορά τον *Αμλετ* του Shakespeare. Αναλύεται εκ νέου η στιχουργική επιλογή

του δεκατρισύλλαβου στίχου αλλά αυτή τη φορά συναρτάται και με τις γλωσσικές επιλογές του μεταφραστή Πολυλά που εδραιώνουν τον «εξευγενισμένο» δημοτικισμό του και τον φέρνουν σε αντιπαράθεση τόσο με τους καθαρευουσιάνους όσο και με τους καθαρόαιμους δημοτικιστές. Εξετάζονται επίσης η καθαυτό κριτική ανάλυση του σαιξπηρικού έργου από τον Πολυλά, οι θεωρητικές οφειλές του στον Hegel, αλλά και η συστηματική αξιοποίηση των δραματουργικών θεωριών του Schiller που του δίνουν την δυνατότητα να επιλύσει τις θεωρητικές αντιφάσεις και τα ερμηνευτικά αδιέξοδα άλλων φημισμένων κριτικών του έργου όπως ο F. Schlegel και ο S.T. Coleridge.

6. Ο κριτικός ιδεαλισμός του Ιάκωβου Πολυλά. Ερμηνευτική προσέγγιση του αισθητικού και του γλωσσικού του συστήματος, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2002, 405 σελ.

Το παρόν βιβλίο αποτελεί αναθεωρημένη και βελτιωμένη εκδοχή της διδακτορικής διατριβής μου, «Το κριτικό έργο του Ιάκωβου Πολυλά». Η εν λόγω μονογραφία επιχειρεί να δώσει μια πανοραμική εικόνα του κριτικού Πολυλά, επικεντρώνοντας στα αισθητικά και τα γλωσσικά του δοκίμια. Πρόθεση του γράφοντος είναι η ένταξη του θεωρητικού έργου του Πολυλά μέσα στα ευρύτερα συμφραζόμενα του ευρωπαϊκού ιδεαλισμού και επομένως η ιστορική ανασύνθεση του ερμηνευτικού ορίζοντα της εποχής του, των όρων και των προϋποθέσεων που διαμόρφωσαν το κριτικό του σύστημα. Μέσα από παράλληλα χωρία τεκμηριώνεται η σημαντική επίδραση που άσκησε στον αισθητικό στοχασμό του Πολυλά ο Friedrich Schiller και πώς αυτός ο «αισθητισμός» διέσωσε κυριολεκτικά το έργο του Διονύσιου Σολωμού από την αφάνεια και την καταστροφή. Εν γένει ο Πολυλάς αντιμετωπίζει την τέχνη ως μέσον διάπλασης του μοντέρνου ανθρώπου που του επιτρέπει να συμπλιώσει την αισθητή με την πνευματική φύση του, καλλιεργώντας ισότιμα το αίσθημα, τον λόγο και την φαντασία. Υπ' αυτή την έννοια, η τέχνη γίνεται ένα αντίδοτο στην ισοπέδωση και στην αλλοτρίωση των αστικών κοινωνιών, ένα άλμα στις βαθύτερες προϋποθέσεις της ύπαρξής μας που οφείλουμε να διακινδυνεύσουμε, αν δεν θέλουμε να υποβαθμίσουμε και να καταδικάσουμε τους εαυτούς μας στον εγωισμό, στην χρησιμοθηρία και στην ασημαντότητα ενός κόσμου που, κάτω από τον τεχνοκρατικό και επιστημονικό θετικισμό, γίνεται ολοένα περισσότερο απρόσωπος και πεζός. Η τέχνη εδώ ούτε διασκεδάζει ούτε διδάσκει, συνδυάζοντας απλώς το τερπνό μετά του ωφελίμου, αλλά «εξευγενίζει» τον άνθρωπο και μετατρέπει τον μεγαλοφυή καλλιτέχνη – παραδειγματικές εκφράσεις του, για τον Πολυλά, αποτελούν ο Shakespeare και ο Σολωμός- σε έναν αληθινό παιδαγωγό του ανθρωπίνου γένους. Υπ' αυτή την έννοια, ο Πολυλάς μπορεί να θεωρηθεί ένας γενάρχης της νεοελληνικής λογοτεχνικής κριτικής που επηρέασε αποφασιστικά τόσο την αθηναϊκή γενιά του 1880 (πρωτίστως, τον Κωστή Παλαμά) όσο και το μοντέρνο αισθητισμό που αποτυπώθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέσα από περιοδικά όπως η *Τέχνη* και ο *Διόνυσος* (παρά τον διαφορετικό ηθικό προσανατολισμό αυτών των τελευταίων).

Σε ό,τι αφορά τα γλωσσικά δοκίμια, ο γράφων τεκμηριώνει τις θεωρητικές οφειλές του Πολυλά στον γλωσσικό και φιλοσοφικό στοχασμό του Wilhelm von Humboldt, στη θεώρηση της γλώσσας ως «αυτομόρφωτου οργανισμού» που αποτελεί συστατική συνθήκη για την γέννηση της ανθρώπινης συνείδησης. Στο πλαίσιο αυτό, η γλώσσα εκλαμβάνεται ως ένας ζωντανός οργανισμός που δεν εμπίπτει στην δικαιοδοσία του λογίου αλλά του ποιητή, ο οποίος με το έργο του αποκαλύπτει τις λανθάνουσες δυνατότητες της λαϊκής γλώσσας. Υπ' αυτή την έννοια, ο Πολυλάς τόσο μέσα από το θεωρητικό όσο και το μεταφραστικό έργο του εκπροσωπεί έναν «εξευγενισμένο δημοτικισμό», ο οποίος αναδεικνύει όχι μόνον τις ανεπάρκειες αλλά και την κρυφή συννεοχή που υφίσταται ανάμεσα στα αντίπαλα στρατόπεδα του καθαρευουσιανισμού

και του σκληροπυρηνικού δημοτικισμού. Ο γράφων αποδεικνύει ότι αυτός ο λόγιος δημοτικισμός του Πολυλά δεν αποτελεί προϊόν μιας συντηρητικής μεταστροφής του στα τέλη της δεκαετίας του 1880, αλλά αντιθέτως ότι αποτελεί μια σταθερή και συνειδητή επιλογή του ήδη από το 1859 και την έκδοση των *Ευρισκομένων* του Σολωμού.

7. «Η άμετρη φύση της καρυωτακικής τέχνης», *Πόρφυρας*, τ. 108, Κέρκυρα, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2003, 159-176.

Το παρόν κείμενο αποτελεί μια ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος του Καρυωτάκη «Υστεροφημία», όπου αναλύονται η ανθρωπομορφική ρητορική του, η διαλεκτική φύσης και θανάτου, καθώς και η απέλπιδα προσπάθεια της ποιητικής γλώσσας να προσεταιριστεί την αυτοτέλεια της φύσης.

8. Hermann Broch, *Ο Hofmannsthal και η εποχή του*, εισαγωγή – μετάφραση – σημειώσεις, Δημ. Πολυχρονάκης, Πατάκης, Αθήνα 2003, 356 σελ.

Με την παρούσα μετάφραση συστήνεται στο ελληνικό κοινό ένα από τα πιο σημαντικά δοκίμια του Αυστριακού συγγραφέα Hermann Broch. Γραμμένο στα τέλη της δεκαετίας του 1940 (λίγο πριν από τον θάνατο του Broch το 1952) το εν λόγω δοκίμιο δεν αποτελεί απλώς μια βιογραφική μελέτη του εξίσου σπουδαίου Αυστριακού συγγραφέα Hugo von Hofmannsthal αλλά και μια διεισδυτική ματιά στην Ευρώπη του μεσοπολέμου, στη σταδιακή κατάρρευση κάθε παραδοσιακού συστήματος αξιών που προσδιόρισε την άνοδο του ναζισμού. Πρόθεση του Broch είναι να δείξει τις ηθικές ασυνέπειες του μοντέρνου αισθητισμού, το πώς ένα μεγάλο κομμάτι της μοντέρνας τέχνης ευθυγραμμίστηκε –έστω και ακούσια- με την κοινωνική αναληγσία και τον πολιτικό φαρισσαϊσμό των νεότερων ευρωπαϊκών κοινωνιών ούτως ώστε να κρίνεται υπόλογο για την θηριωδία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στην εισαγωγή του ο γράφων δείχνει επίσης πώς η επιχειρούμενη βιογραφία του Hofmannsthal αποτελεί ένα είδος αυτοβιογραφίας του Broch και πώς η παρουσίαση του Hofmannsthal ως ενός ακόμη «υπνοβάτη» του φθίνοντος ευρωπαϊκού κόσμου συνδέει την δοκιμιακή με τη μυθιστορηματική παραγωγή του Broch κάτω από ένα κοινό παρονομαστή που είναι η αναπαράσταση μιας εποχής μέσα από την ατομική ιστορία ενός προσώπου.

9. «Η διαλεκτική ιστορίας και καθημερινότητας στον *Λουκή Λάρα* του Δημητρίου Βικέλα», *Νέα Εστία*, τ. 155 [τχ. 1764], Φεβρουάριος 2004, 235-263.

Ο *Λουκής Λάρας* του Δημητρίου Βικέλα έχει ερμηνευθεί είτε ως μια υποβάθμιση του ρομαντικού ιστορισμού προς όφελος της αστικής καθημερινότητας (Παν. Μουλλάς) είτε αντιστρόφως ως μια υπόταξη του ηθογραφικού ρεαλισμού στις ανάγκες της ιστορικής μυθιστοριογραφίας (Σ. Ντενίση). Πρόθεση του παρόντος μελετήματος είναι ο διαλεκτικός συγκερασμός των παραπάνω απόψεων, να δείχτει ότι η ιδεολογική αναβάθμιση της αστικής καθημερινότητας που επιχειρεί η εν λόγω νουβέλα, δεν διεξάγεται ερήμην της ιστορίας, αλλά αντιθέτως ότι επιτελείται μέσα σε αυτήν. Πρόθεση του Βικέλα είναι να διασώσει την αστική τάξη της εποχής του από την ιστορική ανυποληψία στην οποία είχε περιπέσει και την καθιστούσε πολιτικά αναποτελεσματική. Για αυτό, η διεκτραγώδηση των παθών ενός Χιώτη εμπόρου κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 προτάσσει ένα άλλο μοντέλο ιστορίας, μίας ιστορίας λιγότερο επικής ή ηρωικής αλλά περισσότερο ανθρώπινης και χριστιανικής, εφόσον προβάλλοντας διαρκώς το ιστορικό δράμα των αμάχων, ο Βικέλας αναβαθμίζει

ιστορικά την πολιτική παρουσία της αστικής τάξης και συνάμα αποκρούει τους πολιτικούς κινδύνους που ενέχει η εθνικιστική ιδεολογία της εποχής του.

10. «Η Μεταφυσική ως Φυσική. Το ιδεαλιστικό περιεχόμενο της επτανησιακής κριτικής», *Πρακτικά Ζ' Πανιωνίου Συνεδρίου τ. Α'*, Αθήνα 2004, 325-339.

Στο παρόν κείμενο εξετάζονται βασικές θέσεις της επτανησιακής αισθητικής του 19^{ου} αιώνα, όπως διαμορφώθηκαν μέσα από την ευεργετική ζύμωσή της με τον γερμανικό ιδεαλισμό. Παρουσιάζονται και αναλύονται οι απόψεις συγγραφέων όπως ο Δ. Σολωμός, ο Κ. Στρατούλης, ο Π. Βράβλας-Αρμένης, ο Εμμ. Στάης, ο Σπ. Ζαμπέλιος, ο Ι. Πολυλάς και ο Γ. Καλοσγούρος. Παρά τις επιμέρους διαφορές τους, οι κριτικοί αυτοί συγκλίνουν στην εγελιανή αντίληψη της τέχνης ως αισθητής εκδήλωσης της Ιδέας, η οποία, μεσολαβώντας τον αισθητό κόσμο με τον υπεραισθητό κόσμο του Πνεύματος, μεταφέρει την υπόσχεση ενός νέου ανθρωπισμού, ήτοι μιας συνολικής αναμόρφωσης και αναγέννησης του σύγχρονου ανθρώπου.

11. «Τα Ιστορικά Σκηνογραφήματα του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου», στον τόμο *Μνήμη Αλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004, 229-241.

Αντικείμενο του παρόντος μελετήματος αποτελούν τα *Ιστορικά Σκηνογραφήματα* (1860) του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου, ένα ιδιότυπο σύγγραμμα για τις κρητικές εξεγέρσεις του 13^{ου} και 14^{ου} αιώνα κατά των Ενετών. Το κείμενο καταρχήν εντάσσεται στα αντιευρωπαϊκά συμφραζόμενα της εποχής του, σε εκείνη την πάλη του ελληνισμού «κατά του ξενισμού», που, από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, δεν περιλαμβάνει μόνον την Οθωμανική Ανατολή αλλά και τη φραγκική Δύση. Παράλληλα, αναλύονται οι απόψεις του Ζαμπελίου περί ιστορίας και κυρίως η εγελιανή κατανόησή της ως έλλογης Θεοδικίας. Μέρος μιας τέτοιας θεώρησης αποτελεί και η δραματοποίηση της ιστορίας ως μιας αχανούς θεατρικής σκηνής πάνω στην οποία ενσαρκώνεται το σχέδιο της Θείας Πρόνοιας για τον ανθρώπινο κόσμο. Το «σκηνογράφημα», ως ενδιάμεσο είδος μεταξύ ιστοριογραφίας και λογοτεχνίας, καθορίζεται από αυτήν ακριβώς τη δραματουργική αντίληψη περί ιστορίας που τη μεταλλάσσει σε τραγωδία και κωμωδία μαζί. Απορρίπτοντας την επική-ηρωική σύλληψη της ιστορίας που εξωραΐζει το εθνικό παρελθόν, ο Ζαμπέλιος προτάσσει ένα πιο πολύπλοκο σχήμα το οποίο κατά το αριστοτελικό πρότυπο της τραγικής «αμαρτίας», ενοχοποιεί και παράλληλα αθώνει το ιστορικό παρελθόν το ενοχοποιεί στο βαθμό που το συλλαμβάνει ως μια ατελή ενσάρκωση του Θεού, και παράλληλα το αθώνει στο βαθμό που το καθιστά απαραίτητο για την υλοποίηση του θεϊκού σχεδίου για τον κόσμο. Υπ' αυτή την έννοια, το ιστοριογραφικό μοντέλο που προτείνει ο Ζαμπέλιος ως «σκηνογράφημα» αξιοποιεί την αριστοτελική αντίληψη περί τραγωδίας με έναν τρόπο που το φέρνει εγγύτερα στο χριστιανικό μαρτυρολόγιο, στη μαρτυρική συνείδηση της ιστορίας από τον χριστιανισμό.

12. «Το απόλυτο γέλιο της καρυωτακικής σάτιρας», *Αμάλθεια*, 142-143, 2005, 73-82.

Θέμα του παρόντος κειμένου είναι η έννοια του «απόλυτου κωμικού», με την οποία ο Charles Baudelaire το 1856 εγκαινίασε μια νέα αισθητική ειρωνεία περί ειρωνείας, μια αισθητική του «μόνιμου διχασμού» όπως την αποκαλεί. Αντλώντας τα παραδείγματά του από τον καρναβαλικό κόσμο της Commedia dell' Arte, αλλά και επώνυμους συγγραφείς του γερμανικού

ρομαντισμού όπως ο E.T.A. Hoffmann, ο Baudelaire υπερασπίζεται ένα είδος κωμικής τέχνης που δεν θα προσδιορίζεται από τους ηθικοδιδακτικούς στόχους της παραδοσιακής σάτιρας ή κωμωδίας, αλλά θα είναι καθαρό «γέλιο για το γέλιο». Αν το γέλιο ορίζει μια περιοχή όπου τίποτα δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, τότε η απόλυτη κωμικότητα γίνεται φορέας ενός μηδενισμού που συναρτά το γέλιο με τον θάνατο των πάντων. Το παρόν κείμενο ανιχνεύει αντίστοιχες λειτουργίες του γέλιου στα ποιήματα του Καρυωτάκη και κυρίως σε όλα εκείνα τα χωρία που το γέλιο συνδέεται με τον θάνατο του ποιητή, καθώς και στον Baudelaire το απόλυτο κωμικό δεν αφορά την πτώση των άλλων αλλά του ποιητικού Εγώ. Αναδεικνύονται κατ' αυτόν τον τρόπο όλες οι εφιαλτικές –και διόλου γελαστικές– διαστάσεις που λαμβάνει αυτός ο τύπος γέλιου και το μεταμορφώνουν σε έναν επιθανάτιο ρόγχο των πάντων που το κάνουν να επικοινωνεί με το «Μηδέν και το Άπειρο».

13. «Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονύσιου Σολωμού: τίποτα άλλο πάρεξ ελευθερία και γλώσσα», *Κονδυλοφόρος*, 5, 2006, 39-65.

Η οργανική σύνδεση ελευθερίας και γλώσσας ή πολιτικής και πολιτισμικής αναγέννησης του ελληνικού έθνους, την οποία σε ένα θεωρητικό επίπεδο υποστηρίζει ο Σολωμός στον «Διάλογό» του, έχει το δικό της ποιητικό αντίκρισμα στον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν», και κυρίως στο προοίμιό του που εξισώνει την αφωνία με την δουλεία και την ποιητική φωνή με την ελευθερία. Το παρόν κείμενο εξετάζει την ιδιότυπη ρητορική διάρθρωση της ανθρωπομορφικής προσωποποίησης στον «Ύμνο», όπου καταδεικνύεται ότι η «φιλελεύθερη λαλιά» του ποιήματος αποτελεί συστατική στιγμή για την γέννηση της φιλελεύθερης συνείδησης. Παράλληλα, αναλύονται οι γλωσσικές απόψεις του Σολωμού και του κύκλου του και αναλύεται πώς βρίσκουν ποιητική εφαρμογή σε χωρία του «Ύμνου», όπως οι στροφές με τη μάχη της Τριπολιτσάς. Κατά τον ίδιο τρόπο, η παρούσα μελέτη εντάσσει το ποίημα στα ιστορικά συμφραζόμενα της στρατευμένης ποίησης που εγκαινιάζει ο ιταλικός ρομαντισμός της εποχής, ενώ παρουσιάζονται επίσης οι αισθητικές και ηθικές συνιστώσες του φιλελεύθερου «πινδαρισμού», με το οποίο συναρτάται σταθερά η πατριωτική ή αγωνιστική ποίηση της εποχής.

14. «Ο αγωνιστικός φιλελευθερισμός του Διονύσιου Σολωμού», *Τα Νέα*, 30-31/12/2006, 8-9.

Στο σύντομο αυτό άρθρο επιχειρείται μια γενική παρουσίαση μερικών βασικών αρχών που διέπουν τον ιδεαλισμό του Σολωμού και καθορίζουν τη σχέση του με την ποίηση, τη γλώσσα, το έθνος, την ιστορία, τη θρησκεία και την πολιτική.

15. *Όψεις της ρομαντικής ειρωνείας: Schiller – Schlegel – Hoffmann – Baudelaire*, Ινδικτος, Αθήνα 2007, 81 σελ.

Στόχος της εν λόγω μονογραφίας είναι η ανίχνευση των ηθικών και φιλοσοφικών όρων που συνέβαλαν στη διαμόρφωση της μοντέρνας αντίληψης περί ειρωνείας από τον ρομαντισμό και μετά. Αναδεικνύεται η κρίσιμη σημασία που έχει για αυτό το θέμα η έννοια του αναστοχασμού (self-reflection), την οποία μετέφερε από τον χώρο της φιλοσοφίας σε αυτόν της αισθητικής ο Friedrich Schiller. Το προϊόν μιας τέτοιας μετατόπισης είναι η καθιέρωση της αυτοαναφορικότητας σε ειδοποιό γνώρισμα της μοντέρνας τέχνης που έχει όμως ως συνέπεια την διάσπαση της ενότητας τόσο στο επίπεδο του καλλιτεχνήματος όσο και σε αυτό του

καλλιτέχνη. Τις έσχατες συνέπειες μιας τέτοιας διάσπασης αναπτύσσει ο Friedrich Schlegel που μετέτρεψε την ειρωνεία από ένα απλό ρητορικό σχήμα σε συνθήκη της ίδιας της ανθρώπινης ύπαρξης. Μέσα από παραθέματα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Κικέρωνα και του Κοϊντιλιανού αναλύεται η κλασική αντίληψη περί ειρωνείας και πώς αυτή τροποποιείται από τον Schlegel σε μια εποχή όπου από τη μια πλευρά κυριαρχεί το αίτημα του αυτοπροσδιορισμού και από την άλλη διαπιστώνεται η αδυναμία μιας συνολικής επίτευξής του. Έτσι, η μοντέρνα ειρωνεία καταλήγει να τροφοδοτείται από την επίγνωση ότι είμαστε περισσότερο από όσα μπορούμε να γνωρίζουμε για τον εαυτό μας, ότι δεν είμαστε ποτέ απολύτως διαφανείς στον εαυτό μας, ότι υπάρχει μια αθέατη πλευρά στο σύνολο των ενεργειών και των λόγων μας, την οποία δεν ελέγχουμε ποτέ απόλυτα. Υπ' αυτή την έννοια, ο ρομαντισμός μετατρέπει την ετερότητα σε συστατική συνθήκη της ταυτότητάς μας, θεωρώντας ότι είναι η διαφοροποίηση του Εγώ από τον εαυτό του που το κάνει αυτό που είναι. Κι αυτό που ισχύει για όλους τους ανθρώπους, ισχύει δύο φορές για τους καλλιτέχνες, σύμφωνα με τον Schlegel, τον Hoffmann και τον Baudelaire, καθώς θεωρούν τον καλλιτέχνη την επιτομή του αντιφατικού και διχασμένου ανθρώπου.

Με σποραδικές αναφορές στα νεοελληνικά γράμματα καταδεικνύεται πώς κάτω από την καταλυτική επίδραση του Hegel αυτή η όψη της ρομαντικής ειρωνείας δεν έφθασε στον ελλαδικό χώρο και κυρίως σε εκείνο το κέντρο υποδοχής του γερμανικού ιδεαλισμού που ήταν η Επτάνησος του 19^{ου} αιώνα. Καταδεικνύεται όμως πόσο σημαντική ήταν αυτή η μοντέρνα αντίληψη περί ειρωνείας σε μεταγενέστερους συγγραφείς μας με πιο σημαντικό όλων τον Κ.Π. Καβάφη.

**16. «Ο ρομαντικός καλλιτέχνης στο μεταίχμιο λαϊκότητας και λογιωσύνης»,
Αριάδνη, 13, 2007, 101-114.**

Η στροφή του πρώιμου ρομαντισμού στη λαϊκή κουλτούρα καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την εναντίωσή του στα αισθητικά και πολιτικά ιδεώδη του κλασικισμού αλλά και του Διαφωτισμού. Στην πορεία ωστόσο και κάτω από το βάρος της εκτροπής της Γαλλικής Επανάστασης στην Τρομοκρατία, ο ρομαντισμός θα αποστασιοποιηθεί από την φιλολαϊκή στάση του για χάρη ενός «εξευγενισμένου δημοκρατισμού» που δεν θα ενδίδει στον ελιτισμό των λογίων αλλά ούτε και στον λαϊκισμό. Το παρόν κείμενο εξετάζει τη σημαντικότερη συμβολή του Friedrich Schiller σε αυτή την έννοια της μεσότητας από την οποία ξεπηδάει η έννοια της εθνικής λογοτεχνίας ως λογοτεχνίας που στηρίζεται στον λαϊκό πολιτισμό αλλά ανυψώνεται σε κάτι απείρως πιο σύνθετο και πνευματικό. Το παρόν κείμενο ανιχνεύει αυτή την ιδέα της εθνικής τελείωσης του λαού σε συγγραφείς όπως ο Σολωμός, ο Πολυλάς, ο Ροΐδης, ο Μαβίλης, ο Καλοσογούρος, ο Παλαμάς, ο Καβάφης ή ο Σεφέρης. Καταδεικνύεται επίσης ότι αυτή η έννοια της λαϊκότητας δεν μπορεί να σχηματιστεί μέσα στον λαό, αλλά έξω από αυτόν, στο πεδίο μιας φιλολαϊκής και φιλελεύθερης αριστοκρατίας.

17. «Η λογοτεχνία της Επτανήσου», στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.greek-language.gr>, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο «Πύλη για την ελληνική γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση» (2007).

Το συγκεκριμένο κείμενο αποτελεί μέρος προγράμματος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας που σκοπό έχει την κατάρτιση βιβλιογραφικών οδηγιών για ειδικές περιοχές των ελληνικών γραμμάτων. Έχοντας ως θέμα του την επτανησιακή λογοτεχνία, το εν λόγω κείμενο

παρουσιάζει και αναλύει τις παρακάτω μελέτες: 1) Θ. Πυλαρινός, *Η επτανησιακή σχολή*, 2) Α.Θ. Μυλωνάς (επιμ.), *Σολωμός. Προλεγόμενα Κριτικά Στάη – Πολυλά – Ζαμπελίου*, 3) Π. Μάκριτζ, *Διονύσιος Σολωμός*, 4) Γ. Βελουδής, *Διονύσιος Σολωμός. Ρομαντική ποίηση και ποιητική*, 5) Ευρ. Γαραντούδης, *Οι Επτανήσιοι και ο Σολωμός*, 6) Ν. Βαγενάς (επιμ.), *Οι Ωδές του Κάλβου*, 7) Σ. Σκοπετέα, *Πέντε μαθήματα για τον Κάλβο*, 8) Γ. Δάλλας, *Ο κλασικισμός του Κάλβου*, 9) Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, *Πρακτικά Ζ' Πανιονίου Συνεδρίου*.

Μέσα από την παρουσίαση των συγκεκριμένων μελετών επιχειρείται να δοθεί μια πανοραμική εικόνα της επτανησιακής λογοτεχνίας, της ιστορίας της, της πρόσληψής της, του ιδεαλισμού της, της σχέσης της με τις αρχαίες και ευρωπαϊκές λογοτεχνίες αλλά και την υπόλοιπη Ελλάδα. Κύριο μέλημα της εργασίας είναι να δώσει το στίγμα της ίδιας της αυτογνωσίας των Επτανήσιων, ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονταν τον εαυτό τους μέσα στο ιστορικό και φιλολογικό περιβάλλον του 19^{ου} αιώνα.

18. «Μελαγχολία και εγκεφαλισμός των ποιητών της παρακμής», *Διαβάζω*, 484, 2008, 106-110.

Αφετηρία του παρόντος κειμένου είναι η «σχολή του εγκεφαλισμού» με την οποία ο Κώστας Ουράνης το 1918 προσδιόρισε τη μοντέρνα ποίηση από τον Baudelaire και μετά. Αναλύεται η εν λόγω έννοια του «εγκεφαλισμού», η οποία είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την έννοια της ποιητικής αυτοπαρατηρησίας και τη ρητορική της «παρακμής» ως «υπερτροφικού πολιτισμού». Με παραδείγματα από τον Καβάφη, τον Αγρα, τον Καρυωτάκη και τον Λαπαθιώτη, παρουσιάζονται βασικές πτυχές αυτής της παρακμιακής εγκεφαλικότητας, όπως η έλλειψη αυθορμητισμού και φυσικότητας, η προτίμηση του τεχνητού σε βάρος του φυσικού, η θλίψη ως κόπωση, ανία και μαρασμός, η αμλετική αναποφασιστικότητα, η πρόωγη γήρανση, ο βαρβαρικός πρωτογονισμός, η πεσιμιστική θεώρηση της ζωής, η αντι-ρομαντική άρνηση της ελευθερίας και της αγωγής, η διαπλοκή αισθητισμού και νατουραλισμού, η αισθητική της αντανάκλασης ως ημίφωτος που διαμεσολαβεί το φως της ζωής με το έρεβος του θανάτου.

19. «Φρήντριχ Σλέγκελ & Μιχαήλ Μπαχτίν. Ο σωκρατικός κόσμος των μυθιστορημάτων», στο Α. Καστρινάκη – Α. Πολίτης – Δ. Πολυχρονάκης (επιμ.), *Πολυφωνία: τιμητικό αφιέρωμα στον Σ.Ν. Φιλιππίδη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2009, 279-290.

Η σύνδεση του μυθιστορήματος με τους σωκρατικούς διαλόγους, κι όχι το έπος, αποτελεί μια ερμηνεία που ανάγεται στα τέλη του 18^{ου} αιώνα και εν προκειμένω στον θεωρητικό του γερμανικού ρομαντισμού, Φρήντριχ Σλέγκελ. Μέρος αυτής της ερμηνευτικής παράδοσης μπορεί να θεωρηθεί και η έννοια του πολυφωνικού μυθιστορήματος που αναπτύσσει ο Ρώσος θεωρητικός, Μιχαήλ Μπαχτίν. Το παρόν μελέτημα εξετάζει ποια στοιχεία των σωκρατικών διαλόγων αξιοποιούν οι δύο θεωρητικοί, έτσι ώστε να τους συναρτούν με το μυθιστόρημα. Αποδεικνύεται ότι αυτά είναι η αβεβαιότητα ως μια ενδιάμεση περιοχή μεταξύ γνώσης και άγνοιας, η μίξη κωμικού και τραγικού στοιχείου, η πολύπλοκη συνεύρεση μιμητικών και διηγηματικών τρόπων στην αφήγηση, η παράβαση με τις αυτοαναφορικές λειτουργίες της, η διαλογική υφή της κατανόησης, η άρνηση του ολοκληρωτισμού και η αποδοχή της αμφισημίας του κόσμου. Εκτός όμως από τις ομοιότητες εξετάζονται επίσης οι διαφορές μεταξύ των δύο θεωρητικών, με κυριότερη εκείνη της ασταμάτητης ειρωνείας στον Σλέγκελ που οδηγεί τον Μπαχτίν να τον κατηγορήσει για τον άκρατο υποκειμενισμό.

- 20.** «Με αφορμή δύο ανέκδοτες επιστολές του Ιάκωβου Πολυλά και του Αργύρη Εφταλιώτη στον Walter Leaf για το γλωσσικό ζήτημα», *Κονδυλοφόρος*, 8, 2009, 81-110.

Στο παρόν μελέτημα παρουσιάζονται για πρώτη φορά δύο ανέκδοτες επιστολές του Ι. Πολυλά και του Α. Εφταλιώτη στον Αγγλο ομηριστή Walter Leaf με αφορμή μια βιβλιοκρισία του τελευταίου στη μετάφραση της *Ιλιάδας* από τον Αλ. Πάλλη το 1892. Στον ερμηνευτικό σχολιασμό της βιβλιοκρισίας και των επιστολών αναλύονται και εκτίθενται οι διαφορετικές απόψεις του Leaf, του Πολυλά και του Εφταλιώτη γύρω από το γλωσσικό ζήτημα που αναδεικνύουν την ασυμφωνία των δημοτικιστών στα τέλη του 19^{ου} αιώνα σε σχέση με τη φιλολογική διαμόρφωση της νεοελληνικής γλώσσας.

- 21.** «Μελαγχολία και πένθος της ανάγνωσης στο *Εν τω μηνί Αθύρ* του Κ.Π. Καβάφη», *Νέα Εστία*, 1831, 2010, 427-463.

Το γνωστό επιτύμβιο ποίημα του Κ.Π. Καβάφη «Εν τω μηνί Αθύρ» (1917) προσεγγίζεται εδώ ως ένα ποίημα ποιητικής που συνοψίζει το αισθητικό και ηθικό όραμα του Αλεξανδρινού για την τέχνη και την ζωή. Με παράλληλα χωρία από τα αισθητικά δοκίμιά του (κυρίως το «Philosophical Scrutiny») η παρούσα μελέτη αναλύει την επιτύμβια δομή των ποιημάτων μέσα από το μνημοτεχνικό μέσον της γραφής, την έννοια της μνημονικής ποίησης που μετατρέπει την ποίηση σε ένα μνημόσυνο ή μια επιμνημόσυνη δέηση στον κόσμο του παρελθόντος, τον καθορισμό της ανάγνωσης ως ένα διάλογο παρελθόντος και παρόντος που επιτρέπει στα γραπτά μνημεία του παρελθόντος να «ξαναζούν» νοερά μέσα από τον αναγνώστη τους, καθώς και το «ανάλαφρο πλατωνικό πένθος» (Αγρας) που προκύπτει μέσα από αυτή τη νοερή ζωή και ορίζει μέσα από τον πολυπολιτισμικό ιστορισμό της τον μισοειδωμένο χαρακτήρα των ποιητικών δημιουργιών του Καβάφη.

- 22.** «Το σύμβολο της Σφίγγας, σύμβολο συμβόλου», στο Ουρ. Καϊάφα (επιμ.), *Μυστικισμός και Τέχνη*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 2010, 67-80.

Στον ρομαντισμό η έννοια του συμβόλου ήταν ταυτισμένη με την εναρμόνιση μορφής και περιεχομένου στις καλλιτεχνικές εκφράσεις. Αντιθέτως, στον Χέγκελ, το σύμβολο έγινε συνώνυμο της αινιγματικότητας, καθώς κατέληξε να δηλώνει την απροσδιόριστη σχέση μορφής και περιεχομένου στην τέχνη. Δυνάμει μιας τέτοιας αινιγματικότητας, ο Χέγκελ όρισε τη μορφή της Σφίγγας ως το παραδειγματικό σύμβολο κάθε συμβόλου. Κι αυτός ο ορισμός στάθηκε καθοριστικός για τη μοντέρνα τέχνη που μετέτρεψε τη Σφίγγα σε Μούσα των μοντέρνων καλλιτεχνών, αρχής γινομένης από το συμβολιστικό μανιφέστο του 1886, όπου ο Jean Moreas, επηρεασμένος από τον Χέγκελ, όρισε τη σχολή της παρακμής ως σχολή του συμβολισμού, θεωρώντας ειδοποιό χαρακτηριστικό της το μυστικισμό της.

Το παρόν κείμενο ανιχνεύει αυτή τη διάσταση της Σφίγγας στα ελληνικά γράμματα ξεκινώντας από λόγιους του 19^{ου} αιώνα όπως ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος ή ο Δημήτριος Βερναρδάκης, οι οποίοι κάτω από την επιρροή του Χέγκελ αξιολογούν αρνητικά την εν λόγω μορφή, για να φθάσει σε συγγραφείς όπως ο Καβάφης, ο Προβελέγγιος, ο Ροδοκανάκης ή ο Ουράνης που μετατρέπουν τη Σφίγγα σε φορέα μιας τρομώδους γοητείας με την οποία πλέον ταυτίζεται η αισθητική εμπειρία της Τέχνης. Αναλύονται οι λεπτές διαφορές ανάμεσα στην αιγυπτιακή και την αρχαιοελληνική Σφίγγα και καταδεικνύεται ότι η αναβάθμιση της Σφίγγας

στη μοντέρνα δυτική τέχνη υπαγορεύτηκε από την εναντίωσή της στον δυτικό ορθολογισμό και χριστιανισμό. Είτε ως έκφραση της αρχαίας Αιγύπτου είτε ως έκφραση της αρχαϊκής Ελλάδας, η Σφίγγα γίνεται φορέας ενός ανορθολογισμού και πρωτογονισμού που αμφισβητεί ευθέως τις καταστατικές αρχές του δυτικού πολιτισμού και τον φέρνει αντιμέτωπο με τα αδιέξοδά του, χωρίς όμως παράλληλα να του προσφέρει καμία εναλλακτική διέξοδο (όπως, για παράδειγμα, η ρομαντική «φύση»), καθόσον η αινιγματική Σφίγγα παραμένει απροσπέλαστη –κι άρα, απολύτως ξένη και εχθρική- στο ανθρώπινο πνεύμα.

23. «Απηχήσεις του γερμανικού ιδεαλισμού στην αισθητική σκέψη του Γουσταύου Φλωμπέρ», *Νέα Εστία*, 1839, 2010, 821-851.

Παρότι ο G. Flaubert έχει καθιερωθεί ως ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του ευρωπαϊκού ρεαλισμού, το παρόν μελέτημα επικεντρώνεται στην αλληλογραφία του και αναδεικνύει τις τεράστιες οφειλές του στην αισθητική σκέψη του γερμανικού ιδεαλισμού. Με τον τρόπο αυτό καλούμαστε να σκεφτούμε ξανά τη στερεότυπη αντίθεση ρομαντισμού και ρεαλισμού στον 19^ο αιώνα ως το προϊόν μιας βαθύτερης συνενοχής αναμεταξύ τους που τους καθιστά συγκοινωνούντα δοχεία.

24. «Ο δαίμων της μουσικής στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και στον Νικόλαο Επισκοπόπουλο: Ut musica roesis», *Κονδυλοφόρος*, 10, 2011, 5-34.

Από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, ο ρομαντισμός πρόβαλε τη μουσική ως πρότυπο για μια νέα κατανόηση της τέχνης που επικεντρώνεται περισσότερο στην εκφραστική και λιγότερο στην αναπαραστατική υφή των καλλιτεχνημάτων. Αυτήν την αντίληψη επιχειρεί να ανιχνεύσει το παρόν μελέτημα μέσα από δύο κείμενα εντελώς διαφορετικά ως προς τον ιδεολογικό προσανατολισμό τους, τον «Ξεπεσμένο Δερβίση» του Αλ. Παπαδιαμάντη και το «Ut diese mîneur» του Ν. Επισκοπόπουλου. Το μεν πρώτο αναδεικνύει τη θετική συνεισφορά της μουσικής στην εξημέρωση των ηθών ενώ το δεύτερο αφορά την αρνητική δύναμή της να εξαχρειώνει και να εκμαυλίζει τα ήθη. Ετσι, στην περίπτωση του Παπαδιαμάντη, η μουσική γίνεται μέρος της χριστιανικής αγάπης και του οράματός της για την ζωή, ενώ στην περίπτωση του Επισκοπόπουλου αποτελεί έκφραση ενός παρακμιακού αισθητισμού που καθορίζεται από τον πεσιμισμό και τον μηδενισμό του. Παρά τη διαφορετική αξιοποίηση της μουσικής, ωστόσο, τα δύο κείμενα μοιράζονται από κοινού τη μυστικιστική τους πίστη στην υπερβατική δύναμη της μουσικής να φέρνει τον άνθρωπο σε επαφή με τη σκοτεινή ρίζα της ύπαρξής του. Και στα δύο κείμενα η μουσική λειτουργεί σαν μια αποκαλυπτική εμπειρία, δαιμονιακής υφής, ασχέτως αν στην πρώτη περίπτωση ο δαίμων της μουσικής αποδεικνύεται ευμενής και φιλάνθρωπος, ενώ στη δεύτερη κτηνώδης και ανθρωποκτόνος. Παράλληλα αναλύεται πώς η θεματική της μουσικής επηρεάζει τη μορφή των δύο κειμένων, έτσι ώστε η αφήγησή τους να οργανώνεται σαν να επρόκειτο για μουσικές συνθέσεις.

25. «Η αποκάλυψη της πραγματικότητας στα διηγήματα του Γεωργίου Βιζυηνού», στο Ν. Μαυρέλος (επιμ.), *Το εύρος του έργου του Γεωργίου Βιζυηνού: παλαιότερες αναγνώσεις και προσεγγίσεις*, Σοκόλης, Αθήνα 2012, 85-97.

Στόχος του παρόντος κειμένου είναι να σκεφτούμε ξανά τον ρεαλισμό ως μια αποκαλυπτική λογοτεχνία, καθώς η πρόθεσή του να μιμηθεί πιστά την πραγματικότητα προκαθορίζεται από την πεποίθησή του ότι ζούμε σε μια πραγματικότητα την οποία δεν βλέπουμε ποτέ πραγματικά

λόγω του υποκειμενισμού μας. Μιλώντας για μια πιστή αντιγραφή της πραγματικότητας, ο ρεαλισμός μιλάει πάντα για ένα ξεσκέπασμα ή ξεγύμνωμά της που εκ προοιμίου λειτουργεί και ως αποκάλυψή της. Αυτή η αποκαλυπτική διάσταση της ρεαλιστικής μίμησης ανιχνεύεται στα διηγήματα του Βιζυηνού μέσα από την ανάλυση ειδικών θεματικών περιοχών όπως η διαπλοκή κωμικότητας και τραγικότητας, το δημοκρατικό άνοιγμα στον καθημερινό μικρόκοσμο των πολλών, η αμφίσημη ρευστότητα των πραγμάτων και η ειδική περιπτώσιολογία της πολύπλοκης απλότητάς τους, η διαλεκτική παιδικότητα και ενηλικίωσης ή ρομαντισμού και πραγματισμού.

- 26.** «Το μεγάλο όνειρο του Ιουλιανού: η συνάντηση του επτανησιακού ιδεαλισμού με τον πρώιμο ελληνικό νιτσεϊσμό», στο Α. Καστρινάκη – Αλ. Πολίτης – Δημ. Τζιόβας (επιμ.), *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης – Μουσείο Μπενάκη, Ηράκλειο 2012, 29-42.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η Επτανησιακή Σχολή αποτέλεσε αντικείμενο θαυμασμού και εγκωμίων από τους πρώιμους οπαδούς του Νίτσε στην Ελλάδα, τον Κωνσταντίνο και Δημήτριο Χατζόπουλο, τον Γιάννη Καμπύση και τον Πάυλο Νιρβάνα. Και παρότι οι επτανήσιοι χρησιμοποιήθηκαν από τους έλληνες νιτσεϊστές ως αντίβαρο στη μεγαλόσημη ρητορεία του Ψυχάρη και του Παλαμά, το εγκώμιό τους δεν παύει να ξενίζει, καθώς ο Νίτσε υπήρξε διαχρονικά σταθερός πολέμιος του ρομαντικού ιδεαλισμού από τον οποίον εμπνέονταν η Επτανησιακή Σχολή. Ο στόχος του παρόντος μελετήματος είναι διττός: αφενός να αναδείξει τις ανομολόγητες συγγένειες του Νίτσε με τον πρώιμο ρομαντισμό που επέτρεψαν τη νιτσεϊκή προσέγγιση του επτανησιακού ιδεαλισμού, κι αφετέρου να δείξει πώς η ανασυγκρότηση του λογοτεχνικού παρελθόντος με βάση τις αισθητικές και ηθικές αξίες του Νίτσε σήμανε την έναρξη μιας νέας εποχής στην πρόσληψη του Σολωμού και των επιγόνων του, η οποία προσάρμοσε τον ιδεαλισμό τους στο νιτσεϊκό όραμα ζωής.

- 27.** «Το γέλιο στον *Επικήδειο* του Ι. Κονδυλάκη», *Παλίμψηστον*, 29, 2012, 33-48.

Στο παρόν μελέτημα επιχειρείται μια ανάλυση των τεχνικών που χρησιμοποιεί ο Ιωάννης Κονδυλάκης για να προκαλέσει το γέλιο στο διήγημά του «Επικήδειος». Αναλύεται η σχέση γέλιου και θανάτου με βάση μια μακράιωνη λογοτεχνική παράδοση που έχει τις απαρχές της στον Λουκιανό και αναδεικνύονται τόσο οι οφειλές όσο και οι διαφοροποιήσεις του Κονδυλάκη από την εν λόγω παράδοση. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι το κωμικό πνεύμα αποτελεί δομικό στοιχείο της αφηγηματικής τέχνης του Κονδυλάκη, καθώς συνδέεται με την ευθυμογραφική ματιά του χρονογραφήματος και την απομυθοποιητική στροφή του ηθογραφικού ρεαλισμού στον καθημερινό μικρόκοσμο των ανθρώπων.

- 28.** «Η ιδιοτελής παρηγοριά της ποίησης: ο Μανόλης Αναγνωστάκης κριτικός του Κ.Π. Καβάφη», *Κονδυλοφόρος*, 12, 2013, 193-204.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η αμφίθυμη στάση του θαυμασμού και της δυσπιστίας που τηρεί ο Μανόλης Αναγνωστάκης απέναντι στον Καβάφη. Αυτή ωστόσο η στάση μπορεί να εξηγηθεί μέσα από τη θεωρία του Η. Bloom για το «άγχος της επίδρασης» που δείχνει ότι συνήθως ενοχλούν τους ποιητές τα στοιχεία που τους κάνουν να μοιάζουν με άλλους ποιητές. Διότι τα στοιχεία της καθαφικής ποίησης που ο Αναγνωστάκης αμφισβητεί – η ολιγογραφία και η ολιγολογία, η ροπή προς το γνωμικό και επιγραμματικό ύφος, το

χαμηλόφωνο και πεζό στυλ, η αυτοσυγκράτηση, η εγκεφαλικότητα, η ειρωνική αποστασιοποίηση-, τυχαίνει να είναι διακριτικά γνωρίσματα και της δικής του ποίησης. Χωρίς να παραγνωρίζει τις διαφορές στο ύφος των δύο ποιητών, το άρθρο δείχνει κι άλλες εκλεκτικές συγγενείες τους όπως ο ιστορισμός τους και μια αξιοπρεπής στάση απέναντι στην τέχνη και στην ζωή που βασίζεται στην «ιδιοτελή παρηγοριά της ποίησης» (Αναγνωστάκης), στην πεποίθηση ότι αν το ποιητικό έργο έχει μια αξία, δεν θα χαθεί στον χρόνο, αλλά θα διατηρηθεί στις ζωές των άλλων ανθρώπων, δείχνοντας ότι δεν είναι τα πάντα μάταια σε αυτόν τον κόσμο (Καβάφης).

29. «Ο αντεστραμμένος κόσμος της Φραγκογιαννούς στη *Φόνισσα* του Παπαδιαμάντη», στο Γ. Κουμεντάκης (επιμ.), *Η Φόνισσα*, Εθνική Λυρική Σκηνή, Αθήνα 2014, 89-97.

Στόχος του σύντομου αυτού κειμένου που απευθύνεται στο ευρύ κοινό για τις ανάγκες μιας οπερετικής παράστασης της *Φόνισσας* από την Εθνική Λυρική Σκηνή είναι να περιγράψει ορισμένα δομικά χαρακτηριστικά πάνω στα οποία έχει βασιστεί το κείμενο του Παπαδιαμάντη. Αυτά είναι τα μεταίχμια μέρας και νύχτας, συνείδησης και ασυνείδησίας, παρόντος και παρελθόντος, ανθρώπινης και θείας δικαιοσύνης, εντός των οποίων κινείται η ηρωίδα του Παπαδιαμάντη με έναν τρόπο όπου τα όρια μεταξύ των πραγμάτων συγχέονται και αναποδογυρίζονται. Το δομικό ρόλο αυτών των αντιστροφών μελετά το κείμενο καθώς και το ρόλο του υγρού στοιχείου για να διαπιστώσει ότι η Φραγκογιαννού με τον απόκοσμο και μισάνθρωπο χριστιανισμό της λειτουργεί σαν το σκοτεινό alter ego του κοσμοκαλόγερου δημιουργού της.

30. *Πιερότοι ποιητές στην εποχή της παρακμής: το γέλιο ως επιθανάτιος ρόγχος*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2015, 495 σελ.

Συνεχίζοντας και διευρύνοντας την προβληματική που είχε ξεκινήσει ο γράφων με το βιβλίο του, *Όψεις της ρομαντικής ειρωνείας* (βλ. εδώ αρ. 15), η παρούσα μονογραφία επικεντρώνεται στον ρόλο και στη σημασία που έχουν για τη νεότερη λογοτεχνία οι έννοιες του γέλιου και της ειρωνείας.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου, «Γέλιο, ειρωνεία και η τέχνη του απόλυτου κωμικού» (σσ. 9-110), μελετά και αναλύει τη θέση που είχε το γέλιο στην ιστορία των ιδεών από την ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα και τους Πατέρες της χριστιανικής Εκκλησίας μέχρι τις νεότερες εποχές. Εκτίθενται οι πολυποίκιλοι μηχανισμοί του γέλιου και οι διαφορετικοί τρόποι εξήγησής του που το συνδέουν άλλοτε με τη δύναμη και την υπεροχή, άλλοτε με την ασυναρτησία και τον παραλογισμό, κι άλλοτε με την ζωή και την ελευθερία. Με αναφορές σε ξένους αλλά και Έλληνες συγγραφείς, όπως ο Γεώργιος Χορτάτσης, ο Αδαμάντιος Κοραΐς, ο Εμμανουήλ Ροΐδης ή ο Ανδρέας Λασκαράτος, αναλύονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές προεκτάσεις του γέλιου που οδήγησαν από τον ρομαντισμό και μετά σε μια νέα αντίληψη περί ειρωνείας, που την καθιερώνει ως ειδοποιό γνώρισμα της μοντέρνας τέχνης και ζωής. Συστατική αυτής της νέας εποχής είναι η αντίληψη ότι το γέλιο και η ειρωνεία αποτελούν προϊόντα της ανθρώπινης αντιφατικότητας. Μόνον που, διαφορετικά από τις παλαιότερες εποχές, αυτή η αντιφατικότητα δεν εξορκίζεται πλέον, αλλά αντιθέτως επιδιώκεται, επειδή θεωρείται συστατική της ανθρώπινης ύπαρξης και δημιουργικότητας.

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου, «Πιερότοι ποιητές στις εποχές της παρακμής» (σσ. 111-310), αναλύονται λεπτομερώς οι μοντέρνες θεωρήσεις του γέλιου και της ειρωνείας από την εποχή

του Διαφωτισμού και του ρομαντισμού μέχρι τις καλλιτεχνικές πρωτοπορίες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Στο κέντρο της ανάλυσης βρίσκεται η φιγούρα του πειρότου που ως θλιμμένος κλόουν έγινε το σύμβολο της μοντέρνας τέχνης και της σχέσης της με τον κόσμο. Με λεπτομερείς αναφορές σε μια πλειάδα συγγραφέων από τον Λουκιανό μέχρι τον Diderot, τον Friedrich Schlegel, τον Victor Hugo, τον Charles Baudelaire ή τον Nietzsche αναλύονται οι σχέσεις του ειρωνικού γέλιου με τον θάνατο και την παρακμή, το γκροτέσκο, το ευφυολόγημα, τη μίμηση, τον διάλογο, την ηθοποιία, την τέχνη, την θρησκεία, τη φιλοσοφία, τη σχιζοειδή βάση της προσωπικότητας, το ασύνειδο και τις αυτοματικές εκφράσεις του, τον καπιταλισμό και την αστική εμπορευματοποίηση του κόσμου. Σε όλες τις περιπτώσεις διαπιστώνεται ότι το ειρωνικό γέλιο λειτουργεί ως μια δύναμη αδιάπτωτου μηδενισμού και αναζωογόνησης του κόσμου που αποτίνει φόρο τιμής στην ικανότητα του ανθρώπινου πνεύματος να αναγεννιέται μέσα από τις στάχτες του ως άλλος Φοίνικας.

Το τρίτο μέρος του βιβλίου, «Οι ποικίλες όψεις του γέλιου στην ελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα» (σσ.311-483), επικεντρώνεται αποκλειστικά στη νεοελληνική γραμματεία. Διευκρινίζοντας ότι με την έννοια του 19^{ου} αιώνα εννοείται εκείνη η περίοδος στην ιστορία των ιδεών που εκτείνεται από τη δεκαετία του 1790 μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή (σ. 311), εκτίθενται οι ποικίλες θεωρήσεις του γέλιου από τον Κοραή και τον κύκλο του, τον Σολωμό, τον Ραγκαβή, τον Αγγελό Βλάχο, τον Εμμανουήλ Ροΐδη, τον Ειρηναίο Ασώπιο, τον Κωστή Παλαμά και άλλους. Διαπιστώνεται μια διαρκή αμφιταλάντευση ανάμεσα σε μια κόσμια και μια απρεπή χρήση του γέλιου που κλίνοντας είτε προς τη μια πλευρά είτε προς την άλλη τροφοδοτεί τη σύγκρουση ρεαλισμού και ρομαντισμού, μια αντίθεση που καθιστά τα δύο ρεύματα συγκοινωνούντα δοχεία. Δείχνεται επίσης πώς η σταδιακή αφομοίωση της μοντέρνας ειρωνείας από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα οδήγησε στη μεσοπολεμική σύλληψη του καλλιτέχνη ως σαλτιμπάγκου και θλιμμένου κλόουν. Αφιερώνονται ξεχωριστά κεφάλαια στον Δημήτριο Παπαρρηγόπουλο, τον Γεώργιο Βιζυηνό, τον Κωνσταντίνο Καβάφη (που παρά τον αγέλαστο χαρακτήρα της ποίησής του αποτυπώνει κατά τον καλύτερο τρόπο το ήθος της μοντέρνας ειρωνείας), τον Ρώμο Φιλύρα και τον Κώστα Καρυωτάκη, τον οποίο ο γράφων θεωρεί ένα όριο στη σύλληψη του ειρωνικού γέλιου ως επιθανάτιου ρόγχου που περικλείει μέσα του όλη την υπαρξιακή αγωνία του ανθρώπου. Η μελέτη κλείνει με σποραδικές αναφορές στις επιβιώσεις αυτού του υπαρξιακού γέλιου σε δημιουργούς όπως ο Σεφέρης, ο Σκαρίμπας, οι υπερρεαλιστές ή ο Μανόλης Αναγνωστάκης για να επιστρέψει στην αποχαιρετιστήρια επιστολή του Καρυωτάκη ως το πιο ακραίο δείγμα του επιθανάτιου γέλιου.

- 31.** «Πινδαρικές αξίες και βιβλικά ιδεώδη στην αγωνιστική ποίηση της Επανάστασης», στο Στ. Κακλαμάνης – Αλ. Καλοκαιρινός – Δ. Πολυχρονάκης (επιμ.), *Λόγος και χρόνος στην ελληνική γραμματεία. Πρακτικά συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2015, 355-372.

Θέμα του παρόντος μελετήματος είναι η αλλόκοτη μίξη Πίνδαρου και Δαβίδ που χαρακτήρισε το ευρωπαϊκό κίνημα του προ-ρομαντισμού και την επαναστατική ποίηση στα τέλη του 18^{ου} και στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Αποδεικνύεται ότι αυτή η μίξη είναι σύμφυτη με ένα αγωνιστικό όραμα για την ζωή που ευνοούσε το πινδαρικό μοντέλο της άθλησης αλλά και τους οργίλους τόνους των Προφητών της Παλαιάς Διαθήκης. Για την ακρίβεια, μελετάται ο προ-ρομαντικός συναισθηματισμός που κυμαινόταν ανάμεσα στον πινδαρικό ενθουσιασμό και τους ζοφερούς θρήνους του Δαβίδ, καθώς και οι δυο τόνοι ήταν απαραίτητοι για την πιστή απόδοση της επαναστατικής ψυχοσύνθεσης που από την φύση της είναι ασταθής και διατρέχει όλη τη γκάμα συναισθημάτων. Με αναφορές στα έργα του Ρήγα Φεραίου, του Διονύσιου Σολωμού και του

Ανδρέα Κάλβου αναδεικνύεται αυτός ο ιδιόμορφος ποιητικός φιλελευθερισμός που εξυμνούσε τους αγωνιζόμενους λαούς της Ευρώπης (και της Ελλάδας) στο όνομα μιας επανάστασης που ήταν πολιτική και ποιητική συνάμα, καθώς αυτοί οι ποιητές θεωρούσαν ότι οι πολιτικές επαναστάσεις της εποχής τους δεν θα είχαν κανένα νόημα αν δεν συνοδεύονταν από μian αντίστοιχη επανάσταση στα πεδία της τέχνης και του πολιτισμού.

- 32.** «Όψεις του *Ερωτόκριτου* στο έργο του Διονύσιου Σολωμού», στο Στ. Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής και πρόσληψης του Ερωτόκριτου*, Κέντρο Ερευνών και Μελετών Κρητικού Πολιτισμού, Σητεία 2015, 325-362.

Συνεχίζοντας και διευρύνοντας τα πορίσματα της έρευνας του Εμμανουήλ Χατζηγιακουμή για τη σχέση του σολωμικού έργου με τον *Ερωτόκριτο*, η παρούσα μελέτη εστιάζει στις εκλεκτικές συγγένειες του Σολωμού με τον Κορνάρο που συνοψίζονται στην ιταλική παιδεία τους, στη γόνιμη μαθητεία τους στον ποιητικό και φιλοσοφικό ανθρωπισμό της Αναγέννησης, καθώς και στον αριστοκρατικό δημοτικισμό τους που προσδίδει στο έργο τους τα χαρακτηριστικά μιας έντεχνης λαϊκής ποίησης. Παράλληλα όμως με τις ομοιότητες αναδεικνύονται και οι αποκλίσεις τους που οφείλονται στις διαφορετικές εποχές που έζησαν οι δύο ποιητές. Αναδεικνύεται έτσι ο πολιτικός και ιστορικός ορίζοντας της σολωμικής ποίησης εν αντιθέσει με τον άχρονο και εξωτικό κόσμο του *Ερωτόκριτου*, ο διαφορετικός υφολογικός προσανατολισμός του Σολωμού ως λυρικού ποιητή σε σχέση με το επικό-δραματικό ύφος του αναγεννησιακού ρομάντζου που υπηρετεί ο Κορνάρος. Η κυριότερη όμως διαφορά που λειτουργεί επίσης σαν ένα είδος συνέχειας από την Αναγέννηση στο ρομαντισμό, είναι ότι ο Σολωμός παραλαμβάνει από τον Κορνάρο μια ποιητική της φύσης και της δίνει μια μεταφυσική στροφή με όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μιας τέτοιας στροφής, τα οποία αναλύει έξοχα ο Σεφέρης. Έτσι κοινά θεματικά γνωρίσματα των δύο ποιητών, όπως ο ανθρωπισμός των ηρώων τους, ο πλατωνικός έρωτας και η γυναίκα, καταλήγουν να λαμβάνουν στον Σολωμό μια φιλοσοφική σημασία άγνωστη –αλλά και αχρειαστή όπως δείχνει ο Σεφέρης- στον Κορνάρο.

- 33.** «Η Ώρα των Ποιητών: Το *Φθινόπωρο* του Κωσταντίνου Χατζόπουλου και η φθινοπωρινή αισθητική του συμβολισμού», στο Κ. Χατζόπουλος, *Φθινόπωρο*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2016, 275-463.

Στα πρώτα κεφάλαια της παρούσας εργασίας αναλύεται η ιστορική διαδρομή της έννοιας του συμβόλου από τον ρομαντισμό στο συμβολισμό και η σύνδεσή της με τη μοντέρνα έννοια της παρακμής που ώθησε τον Jean Moreas (Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο) το 1886 να μετονομάσει την ποιητική σχολή της «παρακμής» σε σχολή του «συμβολισμού». Στα επόμενα κεφάλαια εξετάζεται η αντίστοιχη διαδρομή της έννοιας του συμβόλου στην ελληνική λογοσύνη του 19^{ου} αιώνα, εστιάζοντας στην ιδιόμορφη περίπτωση του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου. Αναλύονται ο νιτσεισμός του, ο μαρξισμός του και η μετέπειτα στροφή του στο συμβολισμό που γέννησε το *Φθινόπωρο* το 1917. Στο υπόλοιπο μέρος της μελέτης αναλύονται τόσο σε θεματικό όσο και υφολογικό επίπεδο όλα εκείνα τα στοιχεία που προσδιόρισαν τη φθινοπωρινή ποιητική του συμβολισμού και υλοποιεί η νουβέλα του Χατζόπουλου μέσα από την εσωτερική εστίασή της, την οπτική λογική και τις παρομοιώσεις της, τους φασματικούς διαλόγους της, τη χαλαρή πλοκή της, τους σκιάδεις χαρακτήρες της, τους κλειστούς χώρους και τα ερημικά τοπία της φύσης, τη ρυθμική οργάνωση του λόγου στο όνομα μιας λυρικής πεζογραφίας που αναμινγύει την ποίηση με την πρόζα.